

JOVICA IVANOVSKI

KOLEKCIJA

PROLEĆE - LETO - JESEN - ZIMA

preveli s makedonskog

Zvonko Karanović
Dragoslav Dedović
Damir Šodan

L O M
BEOGRAD / MMXXVI

© Jovica Ivanovski, 2026

izabrao i priredio / lektura

Flavio Rigonat*

* Za ovo izdanje zaslužna je Julija Castellucci, koja me je upoznala s pesnikom, kao i Zvonko Karanović, koji mi je pre nekoliko godina preporučio da objavim neke od pesama u ovom izboru.

KOLEKCIJA

PROLEĆE

Pozdrav smehom i žutim patikama

Kaldrma je odzvanjala.
Žutele su se na kockama
moje nove, žute,
vodootporne patike.
Izašao sam u žutoj košulji,
s rukom u džepu
i rukom korak-pratiljom,
u pred-predvečerje
dana nedozrelog,
dana kome je
bazdilo iz usta,
dana samoubice.
Pozdravio sam pozdravno
prodavce koji su prodavali prodavanje,
prazne dvorane za projekcije,
pune pivnice,
pozdravio sam pijanog
koji je mucao pedalirajući,
policajca besprekornog,
razdeljak moj primeran.
A sunce je ponovo kasnilo –
tražilo je pogodno mesto za zalazak.
(Previše polovnih, parkiranih. . .)

i poletno produžio
sa ozvučenim patikama
i košuljom koja mami poglede,
u zagrljaju susreta,
dok mi je jeka smeh-pesme
odzvanjala u ušima,
sa smehom, smehom, smehom, smehom. . .

Na vrhu, kad tone dan

Vedranu

Na vrhu, kad tone dan
i kad je čitav svet poda mnom,
vidim zrake kako se tope u zvezde,
u bezbroj malih sunčevih svitaca.

Oblaci su isparili u dimnjake.
Mesec je stvorio plimu.
Podignutih ruku, uzdignute glave,
prikupljam nebo da sazdam sebi dom.

Sve boje prelamaju se u meni –
 purpurne, grimizne, aleve. . .
Kao u kristalnoj sunčevoj prizmi,
kao u pepeljari ispunjenoj svetlošću.

Vidim ribu s galebom u ustima,
vidim jagnje s orlom u kljunu.
Nema ničeg od mene višeg,
ja sam svetionik na satelitu.

Nešto kao meditacija, kao neko
 stanje bestežinskog lebdenja,
nešto kao beskonačno nebesko propadanje,
kao besmrtnost i ponovno rađanje.

Hoću li ovekovečiti ovaj mir, hoću li
opevati ovaj duševni (sve)mir?
Pogledaj, puž na nebu
opet probija zvučni zid!

Na vrhu, kad tone dan
i dok vetar oblikuje samo mene,
 raširenih ruku, kao na pramcu,
plovim beskrajnim nebeskim tesnacem.

Proleće

Naježda sunčevih zraka
(oblaci su se bestidno razgolitili).
Zumbuli u dvorištu rado bi ti
isekli ruku.
Muve igraju oro oko lusteru.

Krajnje je indiskretna.
pretura po plakarima,
pretražuje po džepovima. . .
Gospođa koja ispod kaputa
nosi iscepanu bluzu i pre bi
se skuvala nego da ga skine.

Bludna raspuštenica sa dva lica.
Nasmejani rudar i pospani meda.
Procvetala bradavica rodilje.

Ili kao što bi rekao
e. e. kamings (parafraziram):
proleće je možda kao neka ruka
što uređuje izlog u koji ljudi gledaju
i pritom ništa ne razbija.

Ja sam. . .

U životu mi se nije desilo
ništa bolje od samog života.
Proleće cveta na ugaru moje kože.
Usne su mi botoksirane od poljubaca.
Obrazi odmorišta za umorne sunčeve zrake.
Hodam ponosno kao da sam osvojio neku
veliku izbočinu na nepalskom gorju.
Moja krhka ramena i sva sreća čovečanstva.
Osećam se kao da sam upravo preplivao
deonicu od Kube do Jamajke.
Slušam rege i kovrdžam kosu,
svi kokteli zaljubljeni su u mene.
Postoji ostrvo u Karibima. . .
Ima ih u stvari bezbroj.
Ako je svaki čovek ostrvo,
onda sam ja arhipelag.

Gracija

Kad stolice nalakte svoja čela
na stolove (kao da razmišljaju)
a čistačice čiste ostatke noći sa poda.

Kad ispeglani konobari presvlače

košulje stolova

a radio najavljuje prvu jutarnju

gorku kafu

desno od poslednje strane

u novinama.

Kad šanker kroz besprekorno

čiste čaše gleda kvaku na vratima

u očekivanju prvog redovnog gosta

(koji u poslednje vreme ima problem

sa probavom).

Kad se zadime prve cigarete

dok se sunce ogleda u pepeljari

na stolu kraj prozora.

Kad konobari proveravaju sitninu

(jedan od njih besno trlja fleku

izniklu na džepu novog crvenog prsluka).

Kad promaja odlučno otvara vrata

I svi se istovremeno okreću misleći

da sam to ja,

Gracija laganim korakom prolazi
drugom stranom ulice.
Njen pravilni profil u okviru vrata
diže celo osoblje na noge.
Jedna duga sekunda s njom dovoljan je
bakšiš za ceo dan.
Ispraćaju je zanesenim pogledom pa se onda gledaju
u oči prilikom prvog nazdravljanja.
Oblaci zatim ispraćaju prve kapi-izviđače
da provere podlogu,
pa se zaleću snažno i kratko,
koliko da otpočnu posao suncu.

Zora

Ulica se budi
i umiva svetlošću.
Kroz nerasanjen prozor,
sa suncem-bebom koje se podiže
da bi zavirilo izvan kolevke.
Prvi trkač i poslednji pijanac.
Dubretari koji obezvređuju kontejnere.
Psi kojima je zabranjeno da pišaju u kući
i vlasnici kojima je zabranjeno da puše kod kuće.
Verovatno najlepši deo dana
koji retko kada doživimo.
Zora je neuhvatljiva tajna,
međuprostor što kao skliska
riba izmiče pogledu koji u snu
roni iz tamnog u svetlo.
Naša je ljubav kao zora,
svakodnevna i neizbežna,
šteta što je najčešće
prespavamo.

Poklon-pogled

Ne raspoláže ni sa čim,
ali svakome može da pokloni bar pogled.
Kolekcionar je smeha i jauka.
Oko ušmrkava okolinu kao novčanicom
smotanom u cevčicu, kao mini durbin bez zuma –
samo da bi suzio pogled, da bi se fokusirao
na pojedinosti, na detalje.
Zatim glasan prezir – prvo prema sebi,
zatim prema vascelom zlom svetu.
Sunce ima bezbroj dlanova koji nas čas maze,
čas šamaraju.
Ulica je zaigrala ispod dečjih nogu.
Jedna devojka propala je u šaht
njegovih očiju.
Ne znam šta da vam kažem – rekao je,
pokušajte da sagledate svet iz mog ugla
bokserskog ringa!

Gde su laste?

*(Da li je neko ovog proleća
video laste u Makedoniji?)*

Garant ima nešto loše u vazduhu,
protoni radioaktivnog otpada
Ili debeli plastovi smoga.

Nešto što mi ljudi ne osećamo
a merni aparati ne registruju
(ugljendioksid ispod strehe).

Ili možda nismo više gostoljubivi
i osim što ih ni ne primećujemo
još im i gnezda rušimo.

Sve je otišlo dođavola i najpoznatiji
vesnik proleća više se ne vraća
a niko to ozbiljno da shvati.

Osećaju one, znaju greotice –
tranzicija, netrpeljivost, nekultura,
mogu da uporede jer su videle sveta.